

Sesida dals

28 d'avrigl 2020

Communitgà ils

30 d'avrigl 2020

Protocol nr.

357

Dumonda Caviezel (Cuir)

concernent la prevenziun da la sanadad ed il nivel da furmaziun

Resposta da la Regenza

Il studi da l'Universitad da Genevra che vegn menziunà en la dumonda, mussa che la perioda da vita sauna è sa prolungada per la glieud cun in aut stadi da furmaziun, entant che tar las persunas cun in bass stadi da furmaziun èn vegnids natiers dapli onns da vita malsauns.

Tar il punct 1: Ils resultats dal studi èn relevants er per il chantun Grischun. Igl è enconuscent ch'i dat fermes effects reciprocs tranter ils facturs d'influenza socials ed il cumportament areguard la sanadad. En quest senn vali: "Povradad fa malsaun" e "malsogna fa pover". Ultra da la furmaziun, da la professiun e da las entradas han er la schlattaina, il stadi civil, in'eventuala derivanza da famiglias immigradas sco er la sanadad psichica in effect per ir enturn cun las ristgas per la sanadad. Las resursas per dumagnar las ristgas èn repartidas en moda ineguala e pia n'è er betg adina garantida l'egualitad da las schanzas areguard la sanadad.

Tar il punct 2: En il sector da la promoziun da la sanadad e da la prevenziun ha il chantun dus puncts da partenza: Per l'ina fa el investiziuns en cundiziuns generalas che promovon la sanadad (p.ex. scolas, spazis per sa mover en vischnancas che promovon la sanadad), da las qualas pon profitar tuts. Per l'autra servan programs d'acziun e campagnas a rinforzar il cumportament areguard la sanadad (p.ex. campagna per rinforzar la sanadad psichica). In punct da partenza ch'è strategicamain impurtant è quel da definir gruppas en mira e da metter prioritads. Il chantun metta en il center programs d'acziun per las suandantas gruppas en mira: Pitschna uffanza (famiglias cun uffants pitschens e cun uffants en la vegliadetgna prescolara), uffants e giuvenils en la vegliadetgna scolara e che sa chattan a la midada da la scola obligatoria a la vita professiunala sco er persunas pli veglias. Per quest intent collavura el gia oz cun spezialistas e spezialists sco er cun persunas decisivas da

gruppas vulnerablas per pudair francar ses messadis e sias mesiras er en questas gruppas. Gist grazia a las mesiras en il sector da la pitschna uffanza e dals uffants e giuvenils en la vegliadetgna da scola pon ins cuntanscher tut las classas socialas. La finala metta il chantun a disposiziun – cun realisar tut las mesiras – in access simpel, purschidas favuraivlas u gratuitas sco er material d'infurmaziun simpel e chapaivel.

Tar il punct 3: Gea, a la Regenza pari necessari da sviluppar vinavant las mesiras existentas en il sector da la promoziun da la sanadad e prevenziun mettend il focus sin las gruppas da la populaziun sutprivilegiadas per augmentar ulteriuramain la egalitad da las schanzas er areguard la sanadad. Per quest intent èn dumandads l'engaschament da numerus acturs da las vischnancas e dal chantun ed ina col-lavuraziun interdepartamentala entaifer il chantun. Cunzunt la furmaziun, però er l'access a la populaziun immigrada sco er a las personas povras, èn facturs da success centrals per augmentar l'egalitad da las schanzas areguard la sanadad.

In rolla impurtanta gioga qua il svilup d'ina "strategia per la promoziun tempriva" en il rom dal program "Politica d'uffants e da giuvenils en il chantun Grischun", sut la direcziun da l'Uffizi dal servetsch social chantunal. La "promoziun tempriva" vala sco in dals instruments ils pli impurtants per prevegnir a la povradad ed a la ristga re-spectiva d'esser dischavantià savens per vita duranta sco individi e sco gruppa. Uffants da famiglias dischavantiadas socialmain profitan zunt fitg d'ina promoziun tempriva da buna qualitat (Program naziunal per la prevenziun e per il cumbat cunter la povradad, UFAS). In ulteriur punct da partenza central da la prevenziun da povradad è quel da gidar personas creschidas pauc qualifitgadas ad acquistar ed ad obtegnair las cumpetenzas fundamentalas sco er in diplom professiunal u ina midada da professiun. En quests secturs stat il chantun pir al cumenzament e dovra pia strategies complessivas ed ulteriuras mesiras. Grond è il basegn d'agir a favur d'ina politica coerenta. Plinavant porscha l'elavuraziun dal punct central da svilup 6.2 dal Program da la Regenza 2021-2024, cun ses punct da partenza "rinforzar la cum-petenza da sanadad", pussaivladads impurtantas per concepìr cundiziuns generalas efficazias per obtegnair l'egalitad da las schanzas areguard la sanadad.

Il president:

Dr. Chr. Rathgeb

En num da la Regenza

Il chancelier:

Daniel Spadin